

Inwestowanie w platynę – 1

3 sierpnia 2013

Zdecydowana większość inwestorów w metale szlachetne koncentruje się na złocie i srebrze. Często zapominamy o platynie i palladzie.

Przyjrzenie się bliżej platynie jest niewątpliwie warte rozważenie z kilku względów:

1. Platyna jest piętnastokrotnie rzadszym metalem od złota.
2. Cena platyny jest zbliżona do złota co jest raczej anomalią.
3. Koszty wydobycia przewyższają cenę platyny.
4. Ponad 80% produkcji skoncentrowane jest w niestabilnym politycznie regionie (RPA, Zimbabwe).
5. Obecnie produkuje się 5% mniej platyny niż się zużywa. Wraz z zamykaniem kopalni deficyt będzie się powiększał.
6. Wraz z rosnącymi wymaganiami dotyczącymi emisji spalin wzrośnie zużycie platyny w katalizatorach (główne źródło popytu).

Przeanalizujmy zatem zagadnienie dokładniej...

PRODUKCJA

Złóża platyny koncentrują się głównie w RPA, w której zlokalizowane jest 87% wszystkich znanych złóż.

RPA odpowiada także za 73% globalnej produkcji, 13% przypada na Rosję, 7% na Zimbabwe. Mamy zatem 80% produkcji pochodzącej z krajów niestabilnych społecznie i politycznie.

Produkcja platyny jest zdominowana przez 3 największe koncerny: Anglo American Platinum z roczną produkcją ok 2,5

mln uncji, Impala Platinum 1,8 mln i Lomin 0,7 mln. Łącznie trzy koncerny dostarczają około 70% globalnej produkcji.

W roku 2012 wyprodukowano 5,64 mln uncji platyny odnotowując spadek o 13% w stosunku do roku poprzedniego. Jest to jednocześnie najgorszy wynik w przeciągu ostatnich 12 lat.

Produkcja platyny z odzysku z katalizatorów wyniosła 2,03 mln uncji i praktycznie nie zmienia się rok do roku.

POPYT

a) Katalizatory do silników diesla

Około 40% popytu przypada na produkcję katalizatorów do samochodów z silnikami diesla. O ile w Europie mieliśmy nieznaczny spadek popytu o tyle wzrósł on w krajach rozwijających się m.in. w Chinach, gdzie sprzedaż samochodów rośnie około 10% rocznie, przy czym rząd drastycznie podniósł normy dotyczące emisji spalin. Generalnie popyt na platynę w tym sektorze wzrósł niecałe 2% do 3,24 mln uncji.

b) do produkcji biżuterii zużywa się ok 34% całej produkcji. W 2012 roku popyt w tym sektorze wzrósł o 12% w efekcie nagłego wzrostu zainteresowania biżuterią z platyny w Chinach. Łącznie do produkcji biżuterii zużyto 2,78 mln uncji

c) popyt przemysłowy odpowiadający za 21% zużycia platyny wzrósł ok 2 % do 1,68 mln uncji

d) popyt inwestycyjny odpowiadający za ok 6% popytu praktycznie się nie zmienił i wyniósł 455 tys. uncji

POPYT I PODAŻ

Jak widać na poniższym wykresie w latach 2004–2011 mieliśmy sporą nadwyżkę w produkcji platyny. W zeszłym roku na fali strajków w RPA produkcja spadła o 13% wywołując deficyt 375 tys. uncji lub inaczej to ujmując deficyt wyniósł 5% globalnej produkcji. Szacuje się, że w wyniku strajków oraz zamykania

nierentownych kopalń produkcja zmniejszyła się o co najmniej 750 tys. uncji.

Co ważne jeżeli cena platyny utrzyma się poniżej 1700 USD za uncję wiele kopalni będzie zamykanych. Nakręci to nową falę strajków i dalszych opóźnień w produkcji przekładających się na powiększenie deficytu.

Poniżej prezentuję wykres przedstawiający jak zmieniła się wielkość produkcji w 2012 roku względem roku poprzedniego.

ZAPASY PLATYNY

Na koniec 2012 roku zapasy platyny wyniosły 4,3 mln uncji i są 11-krotnie większe niż tegoroczny deficyt i odpowiadają wydobyciu przez 7 miesięcy (kopalnie plus odzysk).

KOSZTY WYDOBYCIA PLATYNY

W 2012 roku średnia cena platyny wyniosła 1551 USD. Obecnie jest jeszcze niższa. Trzymając się jednak średnich cen zeszłorocznych okazuje się, że ok 70% wszystkich kopalni ma koszty całkowite wyższe niż cena platyny. Co prawda wiele kopalni może funkcjonować lecz w pierwszej kolejności kopalnie są zmuszone ograniczyć poszukiwania nowych złóż oraz wstrzymać przygotowanie przyszłego wydobycia. Kopalnie, w których koszty znacznie przekraczają cenę platyny już przechodzą w stan uśpienia wydobycia.

KOSZT ODZYSKU PLATYNY

Odzysk platyny ze zużytych katalizatorów generuje obecnie ok. 2 mln uncji co odpowiada za 25% całej produkcji. Koszt odzysku jednej uncji wynosi obecnie około 1350 USD i jest niebezpiecznie blisko ceny spot. Obecnie odzyskuje się platynę z ok. 60% katalizatorów. Przy marży bliskiej 7-10% są raczej nikłe szanse na wzrost odsetka w okolicie 80-90%.

SYTUACJA W RPA

Aby poprawnie zrozumieć sytuację, w jakiej obecnie jest platyna należy przyjrzeć się dokładnie sytuacji w RPA, z której pochodzi 73% światowego wydobycia.

Przez ostatnie 12 lat wynagrodzenia górników w RPA wzrosły blisko czterokrotnie dochodząc do 1700 USD. Stało się tak w efekcie rozrostu związkokracji. Za jakimikolwiek żądaniami płacy od razu szła groźba strajku. Co gorsza dwa główne związki zawodowe zrzeszające górników National Union of Mineworkers oraz Association of Mineworkers and Construction Union walczą ze sobą podkupując sobie członków. Robią to obiecując wzrost wynagrodzeń, za czym idą kolejne żądania. Jeżeli nie zgodzi się na nie pracodawca organizowany jest strajk. Przez lata zrodziła się patowa sytuacja. Kompania wydobywcza notując straty przy niskich cenach platyny próbuje ograniczyć wydobycie a tym samym zwolnić część załogi co kończy się protestem. W ekstremalnych sytuacjach dochodzi do zamieszek takich jak rok temu, w których zginęło 35 górników.

Kolejnym problemem są stale rosnące koszty energii oraz niska wydajność pracy. Obecnie szacuje się, że ok. 25% górników jest nosicielami wirusa HIV lub choruje na gruźlicę. Produkcji nie przyśpieszy także automatyzacja produkcji. Kilka lat temu jeden z głównych koncernów w RPA postawił na automatyzację wydobycia. W sytuacji niskich kwalifikacji kadry pomysł okazał się niewypałem i kompania obecnie powraca do tradycyjnych pracochłonnych i jak się okazuje tańszych metod.

PODSUMOWANIE

Platyna pomimo, że jest królową metali szlachetnych to w głównej mierze jest jednak metalem przemysłowym. Głównym źródłem popytu pozostaje przemysł samochodowy. Co prawda ilość sprzedawanych samochodów rośnie z roku na rok dzięki rozwojowi rynków w Chinach, Indiach czy Indonezji. Załamanie gospodarcze może jednak w znacznym stopniu ograniczyć popyt na platynę.

Co prawda popyt jubilerski rośnie w ostatnich latach za sprawą kupców z Azji lecz razem z popytem inwestycyjnym stanowi

łącznie ok. 40% rynku.

Z drugiej strony mamy ceny platyny niższe niż koszt wydobycia. Większość produkcji pochodzi z RPA, kraju w którym związki zawodowe blokują możliwości restrukturyzacji kopalń czy dostosowania kosztów wydobycia do realiów rynkowych. Brak zwolnień lub obniżek wynagrodzenia to w efekcie bankructwo kopalni i zmniejszenie produkcji. Próba zwolnienia części załogi to pewny strajk i przestoje w produkcji. Tak czy tak sytuacja społeczna w RPA zwiastuje dalszy spadek produkcji.

Osobiście widzę w najbliższym czasie wzrost ceny platyny za sprawą problemów z wydobyciem w RPA co nie umknęło uwadze funduszy hedgingowych. Co więcej dobre perspektywy dla złota mogą podciągnąć i wyceny platyny. Z drugiej strony jednak mamy przed sobą groźbę wybuchu kryzysu finansowego. Bez wątpienia bardzo dotknie on Chiny co znacznie ograniczy popyt. Dodatkowo platyna będąc przez wielu postrzegana jako metal przemysłowy może zostać odtrącona przez inwestorów podobnie jak stało się to w 2008 roku spadając w cenie z 2100 do 800 USD w ciągu 4 m-cy.

W kolejnym artykule opiszę sposoby jak inwestować w platynę.

Źródło: [Independent Trader.pl](http://IndependentTrader.pl)

Nadesłano do „Wolnych Mediów”